

**TARIAN REOG DALAM PENGAPLIKASIAN SENI VIDEO
INSTALASI**

Sahrul Azuan bin Moshiman

**Ijazah Sarjana Muda Seni Gunaan dengan Kepujian
(Seni Halus)
2017**

TARIAN REOG DALAM PENGAPLIKASIAN SENI VIDEO INSTALASI

SAHRUL AZUAN BIN MOSHIMAN

49994

**Projek ini merupakan salah satu keperluan untuk
Ijazah Sarjana Muda Seni Gunaan dengan Kepujian
(Seni Halus)**

**Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif
UNIVERSITI MALAYSIA SARAWAK**

2017

UNIVERSITI MALAYSIA SARAWAK

Grade: _____

Please tick (✓)

Final Year Project Report

Masters

PhD

DECLARATION OF ORIGINAL WORK

This declaration is made on the Thursday of June 2015.

Student's Declaration:

I SAHRUL AZUAN BIN MOSHIMAN (49994) from FACULTY OF APPLIED AND CREATIVE ART Shereby declare that the work entitled *TARIAN REOG DALAM PENGAPLIKASIAN SENI VIDEO INSTALASI* is my original work. I have not copied from any other students' work or from any other sources except where due reference or acknowledgement is made explicitly in the text, nor has any part been written for me by another person.

SAHRUL AZUAN BIN MOSHIMAN (49994)

12.06.2017

Date Submitte

Supervisor's Declaration:

I, **Encik Hishamuddin Siri** hereby certifies that the work entitled *TARIAN REOG DALAM PENGAPLIKASIAN SENI VIDEO INSTALASI* prepared by the above named student, and was submitted to the "FACULTY" as a * partial/full fulfillment for the conferment of BACHELOR OF APPLIED ARTS WITH HONOURS (FINE ARTS), and the aforementioned work, to the best of my knowledge, is the said student's work.

Received for examination by: _____

(Encik Hishamuddin Siri)

Date: _____

13/06/2017

I declare that Project/Thesis is classified as (Please tick (√) :

- CONFIDENTIAL** (Contains confidential information under the Official Secret Act 1972)*
- RESTRICTED** (Contains restricted information as specified by the organization where research was done)*
- OPEN ACCESS**

Validation of Project/Thesis

I therefore duly affirm with free consent and willingly declare that this said Project/Thesis shall be placed officially in the Centre for Academic Information Services with the abiding interest and rights as follows:

- This Project/Thesis is the sole legal property of University Malaysia Sarawak (UNIMAS).
- The Centre for Academic Information Services has the lawful right to make copies for the purpose of academic and research only and not for other purpose.
- The Centre for Academic Information Services has the lawful right to digitalise the content for the Local Content Database.
- The Centre for Academic Information Services has the lawful right to make copies of the Project/Thesis for academic exchange between Higher Learning Institute.
- No dispute or any claim shall arise from the student itself neither third party on this Project/Thesis once it becomes the sole property of UNIMAS.
- This Project/Thesis or any material, data and information related to it shall not be distributed, published or disclosed to any party by the student except with UNIMAS permission.

Student signature _____

(Date: 12-06-2017)

Supervisor signature: _____

(Date: 13/06/2017)

Current Address:

POS 225A, JALAN BENTENG CD2, KAMPUNG SUNGAI NIBONG, 83600 SEMERAH, BATU PAHAT, JOHOR

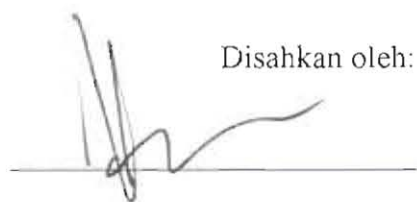
Notes: * If the Project/Thesis is **CONFIDENTIAL** or **RESTRICTED**, please attach together as annexure a letter from the organisation with the period and reasons of confidentiality and restriction.

[The instrument is duly prepared by The Centre for Academic Information Services]

PENGESAHAN

Adalah ini diakui bahawa saya, **SAHRUL AZUAN BIN MOSHIMAN** disertai penulisan yang bertajuk **TARIAN REOG DALAM PENGAPLIKASIAN SENI VIDEO INSTALASI** sebagai sebahagian daripada keperluan untuk Ijazah Sarjana Muda Seni Gunaan dan Kreatif dalam Program **Seni Halus** diterima.

Disahkan oleh:

A handwritten signature in black ink, consisting of several vertical strokes followed by a horizontal line and a wavy tail, positioned above a solid horizontal line.

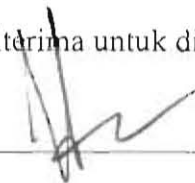
(Encik Hishamuddin Siri)

Penyelia

PENGAKUAN

Projek bertajuk **TARIAN REOG DALAM PENGAPLIKASIAN SENI VIDEO INSTALASI** telah disediakan oleh **SAHRUL AZUAN BIN MOSHIMAN** dan telah diserahkan kepada Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif sebagai memenuhi syarat untuk Ijazah Sarjana Muda Seni Gunaan dengan Kepujian (**Seni Halus**).

Diterima untuk diperiksa oleh:

(Encik Hishamuddin Siri)

Tarikh:

13/06/2012

PENGHARGAAN

Terlebih dahulu, saya ingin mengucapkan syukur kepada Tuhan kerana dengan limah kurniaanNya, penulisan ilmiah ini telah dapat disiapkan.

Dengan ini, saya ingin merakamkan ucapan setinggi-tinggi terima kasih kepada pihak Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif serta pensyarah-pensyarah yang terlibat dalam membantu saya sepanjang pengajian ini. Ribuan terima kasih yang tidak terhingga saya ucapkan kepada Encik Hishamuddin Siri selaku penyelia saya yang telah banyak membantu saya dalam penulisan ilmiah ini. Tidak lupa juga, ribuan terima kasih kepada pensyarah-pensyarah seni halus yang lain iaitu Prof. Madya HJ. Zulkarnain Zainal Abidin, Encik Hakimi Abd Halim, dan Puan Siti Shahida Kamel yang telah banyak memberi tunjuk ajar sepanjang pengajian saya di UNIMAS.

Akhir sekali ingin saya mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih kepada rakan-rakan seperjuangan saya yang telah banyak memberikan sokongan moral kepada saya.

Sekian, terima kasih.

ISI KANDUNGAN

Kandungan	Muka Surat
Muka Depan	i
Borang	ii - iii
Pengesahan	iv
Pengakuan	v
Penghargaan	vi
Isi Kandungan	vii - ix
Abstrak	x
Abstract	xi
<u>BAB 1</u>	
1.0 Pengenalan	1 - 2
1.1 Permasalahan Kajian	3 - 5
1.2 Persoalan Kajian	6
1.3 Objektif Kajian	6
1.4 Skop Kajian	7
1.5 Kepentingan Kajian	8
<u>BAB 2</u>	
2.0 Sorotan Kajian	9
2.1 Kajian terhadap artis rujukan dan karya	10
2.1.1 Nam June Paik	10

2.1.2	Michael JOO	11
2.2	Kajian Literatur	12
2.2.1	Pengenalan	12
2.2.2	Rujukan berkaitan Tarian Reog di Kampung Parit Bugis	13 - 18
2.2.3	Rujukan berkaitan Seni Video	19
2.2.4	Rujukan berkaitan Seni Pemasangan	20

BAB 3

3.0	Metodologi Kajian	21 - 22
3.1	Kaedah Premier	23
3.1.1	Eksperimentasi	23
3.1.2	Pemerhatian	23
3.2	Kaedah Sekunder	24
3.2.1	Buku Rujukan	24
3.2.2	Laman Web	24
3.2.3	Kajian Lepas	25

BAB 4

4.0	Dapatan Kajian	26
4.1	Pengenalan	26
4.2	Penyataan Karya	27 - 29
4.3	Lakaran Awal	30 - 31
4.4	Disebalik Takbir Ketika Membuat Rakaman	32
4.5	Bahan-bahan yang digunakan (medium)	33 - 34
4.6	Video (storyboard)	35 - 41

4.7	Hasil akhir daripada dapatan kajian yang diperolehi	41
-----	---	----

BAB 5

5.0	Kesimpulan dan Perbincangan	42
5.1	Pengenalan	42
5.2	Perbincangan	42 - 44
5.3	Kesimpulan	45

RUJUKAN

Buku Rujukan	46
Rujukan Internet	46

Abstrak

Kajian ini untuk mengenalpasti kebudayaan yang masih wujud dalam kalangan masyarakat setempat. Setelah pengkaji mengenalpasti objektif yang pertama, pengkaji perlu menganalisa kebudayaan dari sudut kesenian untuk pengkaji lebih memahami budaya yang masih wujud didalam masyarakat tersebut dari sudut kesenian. Melalui kajian ini, pengkaji akan membuat beberapa kaedah antaranya adalah dengan menggunakan kaedah pengumpulan data secara eksperimentasi dan pemerhatian iaitu dengan menemubual, merakam video manakala bahan rujukan pula digunakan untuk mendapatkan data dan maklumat tambahan yang berkaitan dengan kajian yang dijalankan supaya pengkaji lebih memahami tentang kebudayaan yang masih wujud dalam kalangan masyarakat setempat dari sudut kesenian yang dikaji lebih mendalam untuk diaplikasikan ke dalam karya akhir. Seterusnya, pengkaji dapat menghasilkan sebuah karya peribadi berdasarkan kepada hasil dapatan kajian ini.

Abstract

This study is to identify the culture that still exists in the local community. Once researchers identify the objectives of the first, researchers must analyze the culture of the arts to researchers better understand the culture that still exists in the community of the arts. Through this research, will make a number of methods which are using the data collection methods for experimentation and observation of the interview, videotaped while reference material was used to obtain data and information relating to the studies conducted so that researchers understand more about the culture still exists in the local community of the arts studied more in depth to be applied to the final work. Next, the researchers can generate a personal work based on the results of this study.

BAB 1

1.0 PENGENALAN

Pada dasarnya seni merupakan julat yang berlainan untuk aktiviti manusia, produk serta aktiviti mereka. Rencana ini menumpukan perkara terutamanya seni visual termasuklah penciptaan imej atau objek dalam lapangan bidang seperti seni lukis, seni arca, pembuatan percetakan, fotografi dan media visual yang lain. Pada masa kini, seni merupakan luahan kreativiti manusia yang paling dikenali dan dianggap sebagai keunggulan daya cipta manusia. Menurut Adams (2002) beliau menyatakan bahawa *"The Visual Arts, comprising pictures, sculptures, and architecture, are important because we live in world in which images are everywhere, a resounding confirmation of their enormous impact"*. Walaupun begitu, seni sukar ditakrifkan disebabkan setiap seniman mempunyai aturan dan sekatan tersendiri bagi setiap hasil kerja mereka, seni boleh dikatakan sebagai proses dan hasil dari pemilihan saluran medium, untuk menyampaikan sama ada kepercayaan, idea, rasa, atau perasaan dalam bentuk terbaik untuk saluran tersebut.

Seni Video merupakan penghasilan karya yang menggunakan media video sebagai agen pengucapan kepada audien. Seni video juga disifatkan sebagai sebahagian dari seni elektronik dan merupakan satu istilah generik mewakili cantuman seni halus, media dan teknologi. Selain itu, seni video juga adalah satu bentuk seni yang bergantung kepada gambar bergerak dalam medium visual dan audio. Seni video ini wujud pada tahun 1960an dan awal 1970an sebagai baru teknologi video pengguna menjadi tersedia di luar penyiaran korporat. Menurut Martin & Sylvia (2006) mereka menyatakan bahawa *"Video art established itself in the late 1960s in a first experimental and creative*

phase of media art with video sculptures and environments. Thus Nam June Paik, who was trained as a composer, installed twelve television sets, four pianos, record-players, tape-recorders and mechanical sound-generating objects in the Galerie Parnass in Wuppertal in March 1963. The first theme-related exhibition, "TV as a Creative Medium", took place in New York's Howard Wise Gallery in 1969." Seni video boleh mengambil pelbagai bentuk, rakaman yang disiarkan, pemasangan dilihat dalam galeri atau muzium, kerja-kerja secara dalam talian, diedarkan pita video, atau DVD, dan persembahan yang boleh menggabungkan satu atau lebih set televisyen dan monitor video. Dengan adanya peralatan rakaman digital, ramai artis mula meneroka teknologi digital sebagai cara baru bersuara. Salah satu perbezaan utama antara seni video dan pawagam teater adalah bahawa seni video tidak semestinya bergantung kepada banyak konvensyen yang menentukan pawagam teater. Seni video mungkin tidak menggunakan penggunaan pelakon, mungkin tidak mengandungi dialog, mungkin tidak mempunyai naratif dibezakan atau plot, atau mematuhi mana-mana daripada konvensyen lain yang biasanya menentukan gambar bergerak sebagai hiburan. Perbezaan ini juga membezakan seni video dari subkategori pawagam.

Kajian awal mengenalpasti pernyataan masalah seterusnya serta persoalan kajian, dan objektif kajian. Pernyataan masalah dalam kajian ini lebih membincangkan tentang penghasilan karya seni video instalasi, terutamanya dari segi pemahaman penonton terhadap karya yang dihasilkan oleh pengkarya. Seterusnya persoalan kajian dan objektif kajian menyentuh mengenai pengisian, artis dan teknik yang digunakan dalam penghasilan karya seni video instalasi.

1.1 Permasalahan Kajian

Di Malaysia kebanyakan artis seni dalam dilema dengan hala tuju dalam penghasilan karya mereka. Mereka merasakan mereka gagal memberi sesuatu yang bermakna dalam penghasilan karya mereka dari segi tema atau metodologi. Misalnya, dalam pernyataan oleh Sabri, T. (2011), seorang artis dan penulis tempatan, dalam artikelnya yang berjudul "*Pemikiran Naser Baharuddin mengenai Seni Rupa Malaysia (SERUM)*". Permasalahan utama ini tidak mustahil disebabkan kerana mereka tidak mengenali artis-artis tempatan mahupun luar negara yang menggunakan isu-isu garisan dan bentuk dalam menggambarkan makna dan kandungan maksud dalam keadaan separuh sedar dalam karya mereka. Secara tidak langsung mereka tidak tahu teknik dan kaedah karya yang di hasilkan untuk menyampaikan mesej dalam bentuk seni video instalasi. Selain itu, tema yang di gunakan oleh artis tempatan membosankan dan tidak menarik minat penonton, seperti yang di nyatakan oleh Naser Baharuddin. Pernyataan beliau ini sangat menyokong memandangkan terdapat lagi karya-karya artis tempatan masih lemah dari sudut kandungan karya mereka. Contohnya, tidak ramai pelajar-pelajar seni halus menggunakan isu-isu mistik yang sensitif dalam karya mereka atau secara konvensional dalam penghasilan karya seni video instalasi untuk mewujudkan pemikiran yang kritikal kepada penonton yang mengamati karya tersebut. Permasalahan ini diatasi dengan objektif kajian yang bakal di kenalpasti untuk di capai dalam kajian ini.

Berdasarkan kajian yang dikaji oleh pengkaji, permasalahan yang dikaji telah dikenalpasti dalam kajian tersebut. Sebelum menghasilkan sebuah karya peribadi, pengkaji perlulah mengenalpasti budaya yang masih wujud dikalangan masyarakat. Pengkaji mendapati masyarakat yang terdapat dikampung yang dikaji iaitu Kampung Parit Bugis Muar adalah kebanyakannya kaum Jawa. Kemudian, pengkaji menganalisa daripada sudut kesenian yang ada didalam kaum Jawa tersebut iaitu tarian Reog merupakan seni tarian daripada Jawa Timur. Didalam penghasilan seni video berbentuk video instalasi beberapa aspek yang perlu dititikberatkan. Antara aspek-aspek tersebut ialah pengkaji perlu mengkaji beberapa sudut yang bersesuaian untuk merakam video bagi mendapatkan video yang menarik. Sebelum merakam video tarian Reog ini, pengkaji menghadapi masalah pencahayaan yang kurang pada waktu malam. Pengkaji perlu menambah pencahayaan seperti menggunakan *'spotlight'* bagi video tersebut tidak *'underexpose'*. Kajian artis perlu dilakukan sebelum memulakan kajian ini dengan lebih lanjut lagi bagi menghasilkan seni instalasi daripada video yang telah dirakamkan. Banyak perkara yang perlu dititikberatkan oleh pengkaji bagi mendapatkan video yang diinginkan oleh pengkaji sebelum menyunting video tersebut dan menghasilkan dalam bentuk instalasi. Antara perkara yang perlu pengkaji titikberatkan adalah pengkaji perlu mahir untuk mengendalikan *software Adobe Premiere Pro CS6* bagi menyunting video yang telah dirakam. Oleh itu, pengkaji perlu mempelajari tentang penggunaan *software* tersebut sebelum menghasilkan video tersebut dalam bentuk instalasi. Pengkaji perlu mengenalpasti segala *tools* di dalam *software* tersebut kerana pengkaji akan menyunting video dengan menggunakan *tools* yang ada. Oleh sebab itu, untuk pengkaji mahir mengendalikan *software* tersebut pengkaji perlu menonton *tutorial Adobe Premiere Pro*

CS6 bagi memudahkan pengkaji untuk mengenal pasti *tools* yang bersesuaian untuk digunakan dalam penyuntingan video tersebut.

1.2 Persoalan Kajian

Persoalan ini terhasil berdasarkan permasalahan yang telah dibincangkan. Antara persoalan-persoalan yang terdapat dalam kajian ini adalah

- a) Apakah kebudayaan yang masih kekal dalam kalangan masyarakat setempat.
- b) Apakah yang dapat dilihat daripada sudut kesenian dalam kebudayaan tersebut.
- c) Bagaimana penghasilan karya ini dapat diadaptasikan menjadi video instalasi.

1.3 Objektif Kajian

Objektif kajian boleh dihuraikan sebagai suatu kajian untuk menjadikan seni video instalasi sebagai suatu alternatif dalam penghasilan karya seni kontemporari. Kajian ini juga telah mengenal pasti tiga objektif untuk dijadikan maklumat yang hendak dicapai dalam kajian ini. Objektif-objektif ini juga bertindak sebagai penyelesaian terhadap permasalahan kajian.

- a) Mengenalpasti kebudayaan yang masih wujud dalam masyarakat setempat.
- b) Menganalisa kebudayaan dari sudut kesenian.
- c) Mengaplikasikan kebudayaan dalam skop video instalasi.

1.4 Skop Kajian

Skop kajian yang difokuskan oleh pengkaji ialah tentang budaya masyarakat yang masih wujud di Kampung Parit Bugis, Muar, Johor. Kemudian pengkaji menganalisis masyarakat Jawa yang mengamalkan tarian Reog sejak dari tahun 1945. Pengkaji juga menemu ramah peneraju kumpulan warisan seni Reog iaitu Wak Agung. Selain itu, pengkaji merakam video dari segi tarian setiap prop yang digunakan oleh penari Reog itu sendiri. Wak Agung sendiri yang menari tarian tersebut dengan menggunakan prop dalam tarian Reog itu. Setelah merakam video tarian Reog yang dipersembahkan oleh Wak Agung, pengkaji menyunting video tersebut dengan menggunakan *software Adobe Premiere Pro CS6*. Pengkaji menghasilkan karya dengan menggunakan 3 buah panel untuk pembahagian antara video yang telah disunting.

1.5 Kepentingan Kajian

Kajian yang dijalankan ini bertujuan untuk mengenalpasti kebudayaan yang masih wujud dalam masyarakat setempat. Selain itu, kajian ini bertujuan untuk menganalisa kebudayaan dalam aspek kesenian. Kemudian, kajian yang telah dijalankan dapat diaplikasikan dalam karya peribadi yang berbentuk seni video instalasi untuk menyampaikan mesej yang ingin disampaikan oleh pengkaji.

Berdasarkan kajian ini, pengkaji dapat menganalisa kesenian yang ada dalam kebudayaan yang diterapkan ke dalam tarian Reog ini sendiri dimana prop yang dihasilkan dengan ukiran dan susunan warna pada prop itu sendiri. Selain itu juga tarian ini dimainkan dengan alunan muzik yang menyenangkan.

Kajian ini penting dilakukan dan dapat memberi banyak kepentingan kepada pelbagai pihak. Dalam kajian ini, pengkaji dapat melihat cabaran yang dihadapi oleh artis-artis yang menghasilkan karya mereka yang berasaskan seni video instalasi ini. Kepentingan lain adalah untuk memperjelaskan kepada semua ahli masyarakat tentang kajian yang pengkaji jalankan iaitu Tarian Reog dalam bentuk seni video instalasi. Tujuan adalah untuk menarik minat golongan-golongan masyarakat yang berjiwa seni untuk menghasilkan karya seperti ini, memahami mesej yang ingin disampaikan, dan menyedari bahawa wujudnya Tarian Reog ini didalam kalangan masyarakat setempat.

BAB 2

2.0 SOROTAN KAJIAN

Kajian literatur yang ditulis adalah bertujuan untuk menerangkan penyelidikan dan maklumat semasa dan kajian lepas. Kajian ini sangat penting untuk mengenalpasti hasil dapatan setelah melakukan penyelidikan. Menurut Nik Suzila (n.d.) kajian literatur merupakan fakta atau pernyataan yang menyokong sesuatu objektif. Hal ini bagi membuktikan lagi bahawa teori yang digunakan bukan hanya rekaan. Di dalam kajian literatur ini mengandungi teori, kaedah, pendapat, dan pernyataan kajian berkenaan tajuk yang dipilih oleh pengkaji. Sumber-sumber kajian boleh diambil daripada artikel, jurnal, tesis, atau kenyataan daripada seseorang yang pakar.

Seterusnya, metodologi juga menerangkan tentang sesuatu masalah yang perlu dikaji dan sebab sesuatu kaedah serta teknik tertentu yang digunakan. Pengkaji menyimpulkan bahawa kajian literatur ini sangat penting untuk mengenalpasti kajian lepas dan dapat dijadikan sebagai sumber maklumat penting. Menurut Dr. Deryck D. Patton (2009) iaitu merujuk sumber internet bahawa penyelidikan metodologi boleh ditakrifkan sebagai aktiviti manusia secara intelek yang digunakan dalam kajian yang perlu dikaji dan bagaimana mengumpulan data yang ditafsirkan dan dianalisis. Selain itu, menurut beliau lagi bahawa kajian metodologi adalah untuk membantu memahami dengan lebih luas lagi tentang mengaplikasikan kaedah membuat huraian tentang proses kajian.

2.1 Kajian Terhadap Artis Rujukan dan Karya

2.1.1 Nam June Paik

Nam June Paik dilahirkan Seoul, South Korea pada 20 Julai 1932. Beliau bekerja dengan pelbagai media dan dianggap sebagai pengasas seni video. Dia dianugerahkan dengan penggunaan awal (1974) istilah "*electronic super highway*" dalam permohonan untuk telekomunikasi. Beliau memulakan kariernya dalam bidang seni apabila menamatkan pengajiannya di University of Tokyo dan Ludwig Maximilian University of Munich. Pada tahun 1965, Sony memperkenalkan Portapak dan dari sini beliau mula menjadi selebriti antarabangsa yang terkenal dengan kerja-kerja kreatif dan menghiburkan beliau.

Gambar 1: *Antique TV Fish* 1986

Karya yang dihasilkan oleh Nam June Paik ini menggunakan medium instalasi, media campuran iaitu video dengan ukiran. Karya ini bersaiz 17.5 x 22 x 20.5 in (44.4 x 55.9 x 52.1 cm). Karya ini juga merupakan karya yang berkontemporari.

2.1.2 Michael JOO

Michael Joo dilahirkan pada tahun 1966 dan beliau berkedudukan dan bekerja di New York. Beliau belajar biologi di Universiti Wesleyan dan menerima BFA dalam bidang ukiran dari Washington University (St Louis) pada tahun 1989 dan MFA dalam bidang ukiran dari Yale pada tahun 1991.

Gambar 2: *Circannual Rhythm* (pibloktok) 2003

Circannual Rhythm membawa maksud irama biologi yang melibatkan proses biologi atau psikologi yang berlaku atau turun naik pada jangka masa kira-kira satu tahun, walaupun dalam persekitaran yang dikawal dari isyarat bermusim yang telah dihapuskan, seperti perubahan bermusim dalam sikap sesetengah burung yang berhijrah, yang berterusan walaupun di bawah makmal berterusan keadaan yang turun naik suhu, siang, dan isyarat bermusim yang lain dikecualikan. Lihat juga jam biologi, Kronobiologi, Zeitgeber. Bandingkan irama circadian, irama infradian, irama ultradian. Karya yang dihasilkan adalah berbentuk 3 saluran video projection dengan bunyi.

2.2 Kajian Literatur

2.2.1 Pengenalan

Kajian dalam bab ini pengkaji akan mengkaji artis rujukan yang terpilih untuk menghasilkan karya akhir. Artis rujukan dan karya beliau juga akan dikaji oleh pengkaji bagi mengetahui teknik serta kaedah yang digunakan artis sewaktu menghasilkan karya. Artis luar negara yang dipilih sebagai artis rujukan dalam video instalasi seperti GIM Hong Sok dan Micheal Joo. Karya GIM Hong Sok yang berjudul *Journey to The World* menggunakan 1 saluran atau 1 channel dimana beliau mengenegahkan isu budak kecil yang muncul di skrin sambil bernyanyi manakala karya Michael JOO yang berjudul *Circannual Rhythm (pibloktok)* menggunakan 3 saluran atau 3 channel dimana beliau menggunakan projector untuk pancarkan ke skrin. Dengan karya-karya artis tersebut sedikit sebanyak dapat mempengaruhi karya yang dihasilkan oleh pengkaji.

Karya pilihan mereka bakal dikaji untuk mengetahui penghasilan teknik dan juga kaedah yang sesuai. Stail karya juga akan dikaji sama ada berkesan atau tidak mempersembahkan karya kepada audien dalam bentuk video instalasi. Persembahan, teknik dan kaedah penghasilan begitu penting bagi mengetahui teknik penghasilan artis menghasilkan karya. Teknik kajian akan dikaji untuk mendapatkan maklumat untuk diadaptasikan ke dalam karya peribadi bagi pengkaji dapat menghasilkan karya yang dapat memberi pengetahuan kepada audien.

Kata kunci: Reog, Seni video, Instalasi